

Gorenjske

Izdaja: Gorenjski tisk / Urednik: Uredniški odbor / Odgovorni urednik: Slavko Beznik Telef. uredništva 476 — uprave 476 Takoči račun pri Komunalni banici Kranj št. 61-KB-1-2-135 / Izdaja v ponedeljek in petek / Naročnina: letna 600, pollet. 300, mesečna 50 din.

KRANJ, 24. AVGUSTA 1956
LETNO IX. — ST. 67
DIN 10.—

S seje Zbora proizvajalcev

Potrdirili so 28 zaključnih računov

Neizčrpana poročila - Nepravilnosti so posledica pomanjkanja kadra

Kranj, 22. avgusta.

V sejni dvorani OLO Kranj je bila včeraj 16. seja zbora proizvajalcev. Odborniki so potrdili 28 zaključnih računov industrijskih, trgovskih in obrtnih podjetij na Gorenjskem.

Najživahnejša je bila razprava o potrditvi zaključnega računa Zelezarne Jesenice. Odborniki so grajali predvsem kratko in nepregledno poročilo komisije o zaključnem računu Zelezarne. V poročilu bi morala biti podana celotna ekonomska analiza, problematika podjetja, njegov napredok oziroma padec. Vsega tega pa tu ni bilo zaslediti. Tudi poročilo bilančne komisije ni bilo tako, kot je bilo pričakovati. Le-ta se je zadrževala v podjetju 5 tednov, poročilo je dokaj obsežno, vendar — »če berem poročilo, se mi zdi, da je treba tovarno zapreti«, je upravičeno dejal tovariš Brun. Odborniki so bili mnenja, da je realno kritiko treba vedno pozdraviti, toda finančna inšpekcijska je bila to pot, po njenem mnenju, vse premalo seznanjena s problematiko podjetja. Zato so nekatere njene besede negativno vplivale na kolektiv.

Izpopolnit bo vsekakor treba finančno knjigovodstvo, pomanjkljivo evidenco, analizo stroškov, neskladnost med osnovnimi sredstvi in obratnimi sredstvi. Vendar pa komisija v bodočnosti bo smela stopati v podjetje z namenom, da bo »iskala« denar, kot se je to, po mnenju odbornikov, zgodilo v Zelezarni.

Tovariš Arh je govoril tudi o problematiki nagrajevanja oziroma premiranja ljudi pri delih, ki so vezana na delo v ostalih obratih. To so pred-

vsem prometni in vzdrževalni obrati. Ti ljudje prejmejo nagrado le, če presežejo normo ostali obrati in so tako rekoč odvisni od njihovega dela. Tudi okrajna komisija za plače potrebuje mnenje, da ta problem terja še nujne izpopolnitve, medtem ko zvezna komisija ni tega mnenja.

**Franc Leskošek-Luka
v Železarni na Jesenicah**

Jesenice, 21. avgusta.

Danes dopoldne je obiskal Železarno Jesenice član Zveznega izvršnega sveta tovariš Franc Leskošek - Luka. Ob tej priložnosti je prisostvoval seji UO Železарне. Na seji so razpravljali o aktualnih problemih jeseniške železarne: povečanje produktivnosti dela, personalnih problemih, organizaciji vzdrževalne službe, o odnosih med podjetjem in komuno itd.

V razpravi je sodeloval tudi tovariš Leskošek in je dal jeseniškim železarnjem koristne napotke za reševanje problemov, s katerimi se kolektiv Železarni borci. Seja upravnega odbora je trajala več kot 4 ure.

Po seji se je tovariš Leskošek vse do večera zadržal v prisrčnem razgovoru s predstavniki Železarni.

Beležka

O formalnem zasedanju

Stara praksa se ponavlja... In to kljub temu, da smo že večkrat govorili in pisali, da tako ne gre, ker take vrste postopanja jemlje ugled resnosti in odgovornosti forumu, kot je okrajni Zbor proizvajalcev.

Na zasedanju, ki je bilo v torek, so vnoči (to se dogaja že vrsto let) potrdili v kratkem času kar 28 zaključnih računov različnim gospodarskim organizacijam v našem okraju. — Poročilo s seje pravi, da so bila podana poročila komisij neizčrpana in nepregledna. Še več! Odborniki zборa proizvajalcev niso tokrat dobili niti ustrezne gradiva za sejo, kot je bil to doslej reden običaj. (Dopuščam možnost, da gradiva riso prejeli zaradi kakršnihkoli že tehničnih ovir.)

Zastavimo si naslednje vprašanje: Ali ima smisel glasovati in s tem potrditi zaključne račune podjetjem, za katere podrobno ne vemo, kako so poslovali v razdobju enega leta in s kakšnimi težavami so se borila med letom?

Zdi se nam, da to nima smisla!

Nujno je, da zaradi slabih priprav za sejo delo Zboru proizvajalcev trpi in se spreverje v bolj ali manj golo formalnost. Razprava prav o teh vprašanjih (potrditev zaključnih računov gospodarskim organizacijam) pa zlasti in predvsem v Zboru proizvajalcev, ne bi smela biti zgolj formalnost.

Takega mnenja je tudi večina odbornikov omenjenega Zboru Okrajnega ljudskega odbora.

I. AUSEC

V splošnem je bilo v poročilih o zaključnih računih opaziti, da so vse nepravilnosti posledica pomanjkanja dobrega ekonomskega kadra.

Opazno se je izboljšalo poslovanje v trgovskem podjetju »Ribnik« na Jesenicah. Medtem ko je bilo lani 6 milijonov 360.631 dinarjev izgube, letosna polletna bilanca izkazuje že okoli 10 milijonov dobička in bodo od tega zneska krili najprej dosedanje izgube.

Svet je sprejel tudi predlog, da se za že amortizirano osnovna sredstva Gorenjske predelinice Škofja Loka določi amortizacijska stopnja v višini 3 odstotkov; nadalje zbor želi, da bi pri razdelitvi investicijskih sredstev v božično sodeloval tudi zbor proizvajalcev, o maloprodaji izpadnega materiala svojim delavcem in uslužbenecem v podjetjih pa bodo razpravljali na eni prihodnjih sej.

LJ.

TABORNIKI SREDI MESTA

Pred dnevi so zrasli v naselju na Zlatem polju v Kranju trije šotori, ki tvorijo kar lep »tabor«. Otroci so sami zastavili delo in prišli na to zamisel. — Tudi živiljenje so organizirali kar po taborniško. Jeden skupaj in celo spijo v teh šotorih, le včeraj jih je menda pregnal dež...

Terenska organizacija SZDL bi se morala za to vrsto udejstovanja mladine bolj zanimati in omogočiti morda pravo taborjenje kje ob morju ali v planinah!

V SOTESKI SO ODPRLI MODEREN LESNO-PREDELOVALNI OBRAT

Milijoni iz odpadkov

2.400 ton lesne moke, ali 120.000 dolarjev na leto

V torek, 21. avgusta ob 16. uri je bila v Soteski svečana otvoritev Tovarne lesne moke, ki bo odslej redno obratovala v okviru Lesno-industrijskega podjetja Bled. Po pozdravnih govorov predsednika delavskoga sveta tovariša Franca Mencingerja in direktorja podjetja tovariša Antona Kržnikarja, je spustil podjetje v pogon podpredsednik Okrajnega ljudskega odbora Kranj tovariš Dušan Horjak.

VREDNOST PROIZVODOV BO V 4 MESECIH ENAKA VREDNOSTI VLOŽENIH SREDSTEV

Tovarna lesne moke v Soteski je sicer majhen obrat, a je zgrajen po najmodernejših tehničnih principih in bo imel ogromen pomen za naše gospodarstvo. To je druga tovrstna tovarna v državi. Z njeno proizvodnjo, ki bo znašala pri polnem izkorisčanju kapacitet 400 vagonov, ali 2.400 ton letno, računajo, da bodo pokrili vse domača potrebe po tem vse bolj iskanem materialu in da bodo del proizvodnje lahko tudi izvajali.

V lesno moko bodo predelovali izključno lesne odpadke, to je žaganje in oblane. Torej material, ki smo ga doslej po večini zametavali in je propadal neizkorisčen. Predelan v lesno moko pa bo postal visoko vredna surovina, saj se trenutna cena eni toni lesne moke na svetovnem tržišču vrtila okoli 50 dolarjev. Z ozirom na to računajo, da bo obrat že v 4 mesecih polnega obratovanja proizvedel toliko koliko lesne moke, ki bo po vrednosti enaka vsoti vseh investicij, vloženih v izgradnjo te tovarne, kar znesi 48 milijonov dinarjev.

Proizvodnja lesne moke bo sprito svoje vsestranske uporabljivosti, nedvomno pogojuje rast drugih, novih obratov, ki bodo iz nje izdelovali končne izdelke. Lesna moka se uporablja predvsem pri izdelovanju linoleja, bakelita, razstreliva, kozmetičnih sredstev, v industriji kož itd.

Z otvoritvijo Tovarne lesne moke v Soteski so se realizirale dolgoletne težnje in napori delovnega kolektiva LIP Bled. Načrt za ta obrat so začeli izdelovati že v 1952. letu, 5. januarja 1953. leta pa jih je delavski svet podjetja potrdil in od tedaj se je začelo z aktivnim delom za njihovo uresničenje.

LE PET DELAVCEV V IZMENI

Pred vojno je tam, kjer sedaj stoji Tovarna lesne moke, obratovala žaga gozdne uprave z dvema polnojarmenika. Med vojno je bila žaga porušena, že 1946. leta pa so jo obnovili in spet so se v ozki Soteski Save — ki po pravici nosi ime Soteska — oglašili glasovi žag, ki so vrskajo rezale les za obnovo domovine. Toda izredni

napori za obnovo in industrijski razvoj naše države, so se začeli odražati tudi na gozdnem bogastvu. Zaloge lesa so postale bolj skope in treba je bilo razmisli, kako vkladiti zmanjšano lesno gmoto s povečanimi žagarskimi kapacetetami.

Načrt za postavitev tovarne, ki bi izdelovala lesno moko iz odpadkov, je padel zato na plodna tla. Ze v aprili 1954. leta so na obnovljeno žago v Soteski spet prišli gradbeni delavci. Začeli so preurejati dotedanji žagarski obrat. Demontirali so polnojarmenika, dozidali strojnicico, okrenili strešne nosilce itd.

Tako je v dveh letih nastala iz bivše žage Tovarna lesne moke. Zagarske kapacitete so se s tem vzklopile z lesno gmoto, podjetje pa ni nujno zgušilo. Še več! Precej je pridobilo, saj bo vrednost proizvodnje v novem obratu mnogo večja, kot je bila pri žaganju lesa. Da bo obrat zelo rentabilen, kaže tudi dejstvo, da bo v njem, kljub visoki letni proizvodnji, zaposlenih vsega skupaj le 16 ljudi, od tega le 10 v direktni proizvodnji in še ti bodo delali v dveh izmenah. Celotni proizvodni proces je namreč mehaniziran.

Ob otvoritvi je dal vodja novega obrata tovariš Sparovec našemu uredniku naslednjö izjavo: »Prve poizkusne smo že napravili in dobili smo odlične rezultate. Moko je tako fina kot posip. Menim, da 14 dni še ne bomo obratovali s polno zmogljivostjo, po 14 dneh pa sem prepričan, da bomo že normalno obratovali. Potem bomo postopoma uredili še vse, kar manjka. Najprej bomo uredili sušilnico. Ta bo kmalu gotova, saj je že v delu. Izdelalo bo jo obrtno ključavnarsko podjetje v Bohinjski Bistrici. Nato bomo uredili še strojnicico, kjer je treba pravzaprav samo še pregledati in se staviti kotle. Vsi člani kolektiva se bomo potrudili, da bo poslovanje našega obrata čimboljše.«

—lk

**„Svoboda“
na Blejski Dobravi bo razvila prapor**

Kakor vsako leto bodo Dobravelci tu di letos v spomin na prvo partizansko akcijo, ko so pred 15. leti porušili električni daljnovid na Lipah in ko je padel prvi vaščan kot talec, proslavili svoj krajevni praznik. V nedeljo bodo slovesno razvili nov prapor organizacije Zveze borev in se spomnili številnih žrtv, ki jih je ta mala gorenjska vas dala v minuti vojni.

POGLEJ NA TOVARNO LESNE MOKE V SOTESKI

V nedeljo odkritje spominske plošče v Kamnjah

Ni slučajno, da je Bukovska dolina v Bohinju med NOB da precejšen delež v blagu in človeških življenjih. Revolucionarnost in trdna odločnost zgraditi si boljše živiljenje, se je kovala že za časa predvsih režimov, katere so Bukovci močno občutili. — Predvojni komunisti, ki so imeli samostojno organizacijo, so odigrali pomembno vlogo v borbi proti režimom in so skupno z ostalimi komunisti v Bohinju uspeli pritegniti ljudi tako, da je Komunistična stranka leta 1920 na volitvah dobila večino.

Ob okupaciji so bili Bukovci pripravljeni. Mnogi so pri organiziranju vstaje v Bohinju leta 1941 aktivno sodelovali. Posledica tega je bila, da je že septembra 1941 dal svoje živiljenje prvi talec v Bohinju Franc Podlipnik, ki je bil ustreljen v Begunjah. —

Omenjeni predel Bohinja je dal 95 borcov, ki so se borili v raznih enotah širom Slovenije, nekateri med njimi so dosegli pomembne vojaške in politične funkcije. Prvi partizanski oficir izmed Bohinjev je bil prav Franc Soklič — Zuti iz Polj. Nemči so se znašali nad družinami in jih presevali dvanajst. Neugotovljena so tudi materialna sredstva, ki so jih Bukovci dali za partizanske enote. Zelo redke so izjeme, ki so se partizanskemu pokretu postavile po robu, ali stale ob strani.

Od 95 borcov se jih je vrnilo komaj osemnajstideset, sedemnajstideset pa jih je dalo svoja živiljenja za krvavi davek, ki smo ga plačali za svojo slobodo. Tem hvaležni preživelim sobored in ostali domačini odkrivajo prihodnjo nedeljo, 26. avgusta 1956 spominsko ploščo na Kamnjah.

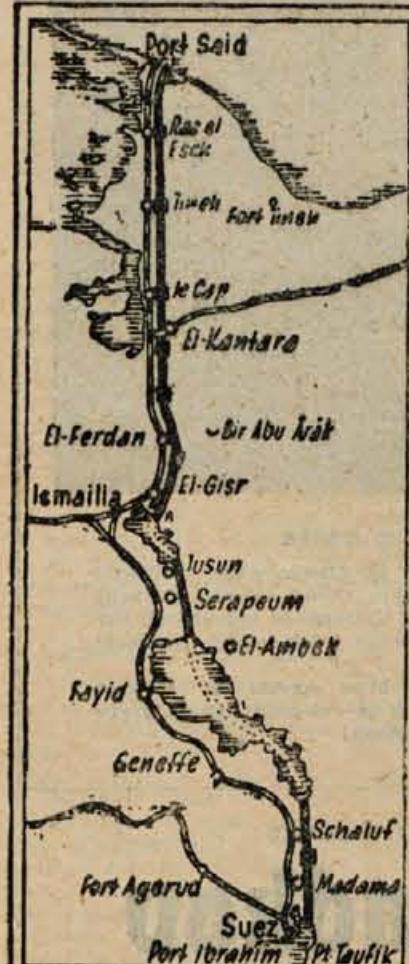
J. R.

TE DNI PO SVETU

KLJUB TEMU, da je bilo v krogu delegacij, ki prisostvujejo londonski konferenci, mnenje da bo konferenca zaključena že v sredo popoldne, se je ta prognoza izjavilna. Konferenca je nadaljevala delo še včeraj, vendar sodijo, da je v bistvu zaključena.

Po tajnem sestanku treh zahodnih ministrov Selwyna Lloyda, Dullesa in Pineauja poudarjajo, da mora konferenca urediti samo dve vprašanji: dočiti način, kako naj bi poslala dokumente egiptovski vladi in sprejeti sklep o imenovanju posebnega odbora, ki bi skupaj z egiptovskimi predstavniki proučil te dokumente.

V popoldanski debati se je zvrstilo precej govornikov, vendar je najpomembnejši govor indijskega delegata

Krišne Menona, ki je predlagal, naj konferenca prekine delo, da bi lahko dobile delegacije od svojih vlad nova navodila. Menon je tudi odklonil v svojem govoru ameriški predlog, ker obstaja mnenje, da le-ta ne more biti podlaga za pogajanja z Egiptom. »S tem, da pošljete Egiptu take predloge, je rekel Menon, »boste pripomogli, da bo nastala napetost in ne boste prišli do pogajanj, ki jih želite. Posledice uporabe metod, ki jih predvidevate, utegnejo biti hude.«

VES VČERAJSNI KAIRSKI TISK SODI O PREDLOGU AMERIŠKEGA ZUNANJEGA MINISTRA DULLESSA, DA JE LE-TA V BISTVU ENAK S FRANSKO-BRITANSKIM. V Kairu sodijo, da ne more biti osnova za podlago za bodoče razgovore. Obenem pa poudarjajo, da je predlog indijskega delegata Krišne Menona edini, ki ima stvarno podlago za razgovore, katere bi Egipt sprejel.

HKRATI Z LONDONSKO konferenco pa v Egiptu dela na tem, da bi zagotovili neovirano plovbo skozi Sueski prekop. Zaradi tega bo Egipt v bližnjih dneh zaposli 30 novih pilotov za plovbo po prekopu. Uprava nameščava zaposlit v nadaljnjem še 300 pilotov. Do tega bo prišlo zato, ker uprava prekopa ne more popolnoma zaupati pilotom angleške in francoske narodnosti, ker so se odnos med upravo in uslužbenec v zadnjih dneh poslabšali. Z odpovedjo službenega razmerja, bi ti piloti utegnili povzročiti hudo krizo v plovbi. Zato bo nova uprava z namenitvijo novih pilotov zagotovila neovirano plovbo po prekopu.

ROMUNSKI RADIO poroča, da je prezidij Velike ljudske skupščine pravil v odstop ministra za železnice Diacomesca. Za novega ministra je bil imenovan Jon Cuzma, Diacomescu pa je bil imenovan za njegovega prvega namestnika. To spremembo je priporedil CK Delavske partije z namenom, da bi izboljšali delo tega ministra.

NA IZRAELSKO-JORDANSKI meji so zopet pokale puške. Izraelski predstavniki trdijo, da so jordanski graničarji včeraj streljali na izraelsko patruljo, ki je bila na izraelskem ozemlju. Izraelci so odgovorili na ogenj tako, da je streljanje trajalo 40 minut. Kot poročajo, ni bilo na izraelski strani nikakršnih žrtev.

Bo ustanovljeno gorenjsko avtoprevozno podjetje?

Z zasedanja DS „Avtopromet“ Kranj

V pondeljek dopoldne je bilo v prostorih »Avtoprometa« Kranj zasedanje delavskega sveta, ki ga je vodil predsednik Franc Ribnikar, navzoča pa sta bila razen članov DS načelnik sveta za gospodarstvo občine Kranj tov. Milan Ekar ter tajnik Gostinske zbornice tov. Božo Prevoršek.

Delavski svet je razpravljal o predlogu, ki ga je poslal »Avtoprometu« iz Kranja »Transturist« iz Skofje Loke za združitev obeh avtoprevoznih podjetij v enotno upravno telo. Podobno to je združitev že dala Gostinska zbornica. Gorenjska je dejela, ki je po gospodarstvu in duhu neka zaokrožena celota. Zato je dala Gostinska zbornica predlog za združitev omenjenih avtoprevoznih podjetij v širše podjetje, ki bi se otreslo lokalnih meja in skrbelo za osebni in tovorni promet po vsej Gorenjski. Novo avtoprevozno podjetje naj bi skrbelo razen za obstoječe avtobusne proge še za prevoz v tiste kraje, ki so potrelni, vendar do sedaj še nimajo redne avtobusne zvezne. Razen tega bi novo avtoprevozno podjetje za Gorenjsko skrbelo za izredno vožnje, ki jih naročajo tuji za izlete v bližnjo ali daljnjo okolico gorenjskih turističnih krajiv. Zato naj bi predlagano podjetje za promet na Gorenjskem poskrbelo tudi za svoje obrete v turističnih krajiv, zlasti na Bledu in v Bohinju,

Tovariš Milan Ekar je poudaril gospodarsko stran tega enotnega podjetja

za Gorenjsko in dejal, da bodo občine za to zainteresirane in da je možnost investicij večja, če dobi podjetje okrajni značaj.

Delavski svet je bil načelno za ustanovitev novega avtoprometnega podjetja s širšim obsegom. Sklenil je tudi, naj bo sedež tega podjetja v kraju, kjer je zanj praktično največ pogojev in smatra, da je to v Kranju. Glede upravnih organov je DS sklenil, naj bo razpisano mesto za novega direktorja, ki naj ima vse strokovne in moralne kvalifikacije. Predlagal je, naj se sestane komisija, (v kateri bodo zastopniki Gostinske zbornice, Gospodarskega sveta, DS »Avtopromet« Kranj in DS »Transturist« Skofja Loka), ki naj natančno prouči vprašanje združitve omenjenih podjetij in se stavi končne predloge.

Dve mladinski brigadi proglašeni za udarni

20. avgusta sta bili na brigadni konferenci proglašeni za udarni brigadi - MDB »Boris Kidrič«, v kateri sodelujejo mladinci s kranjske gimnazije, »Puškarne« in mladinci z Jesenicami, ki dela na cesti Lipnica-Radovljica, in MDB »Boris Zicherla«, ki gradi cesto Tapalica-Mozjane. — Sestavlja jo gimnaziji in vajenici iz Skofje Loke in Preddvorja.

Člani godbe na pihala »Svobode Toneta Čufarja« na Jesenicah so zaprosili tovarniški sindikat jeseniške žezzarne za odobritev skupnega deset-dnevnega oddihu v Vodicah pri Sibeniku, kjer taborijo jeseniški žezzarji. Na taborjenje bodo odšli 2. septembra. V Vodicah in Sibeniku bodo privedli več koncertov.

Od 24. do 27. avgusta pripravljajo Ljubljani svoj krajevni praznik. Teden so namreč v tem kraju padle prve žrtve okupatorjevega nasilja — pet talcev domačinov.

Pražnjanje bodo začeli v petek, 24. avgusta s slavnostno sejo Krajevnega odbora. Nato bodo položili vence na grobove žrtev okupatorja in padlih

Talcem gradijo spomenik

v NOB. Naslednji dan bodo na akademiji sodelovali mladinci in pionirji TVD Partizan ter gasilci. Tako bodo v Ljubljani častno počastili spomin na prve žrtve revolucije in hkrati vse tiste, ki so darovali svoja življenja za svobodo.

Prvim talcem gradijo v Ljubljani tudi lep spomenik.

LJ.

NA JESENICAH

12. 9. ob 20. uri gostovanje Prešernovega gledališča na Javorniku z dramsko I. Cankarja: »Hlapci«.

14. 9. ob 20. uri gostovanje Prešernovega pevskega zbora Svobode Kranj na Jesenicah.

V SKOFJI LOKI

8. 9. ob 20. uri gostovanje »Svobode« iz Stražišča z dramsko F. G. Lorca, »Marijana Pineda«.

12. 9. ob 20. uri gostovanje Prešernovega gledališča iz Kranja z dramsko I. Cankarja: »Hlapci«.

V TRŽIČU

11. 9. ob 20. uri gostovanje Prešernovega gledališča iz Kranja z dramsko I. Cankarja: »Hlapci«.

13. 9. ob 20. uri gostovanje jeseniškega Mestnega gledališča z komedijo J. Patrick: »Vroča krije.«

Objava

V počastitev 20-letnice velike tekstilne stavke v Kranju priredi strokovni šahovski sestev pri Svetu Svobod in prosvetnih društvih okraja Kranj dne 9. septembra ob 8. uri šahovski brzopotezni turnir. Udeležile se ga bodo vse šahovske sekcije in društva okraja. Udeleženci naj se prijavijo najkasneje do 31. avgusta 1956 Svetu Svobod in prosvetnih društv v Kranju.

razsodba o prepovedi Komunistične partije ne bi tako zelo zavlekla.

Ni prav nič čudnega, če svetovni tisk primerja oba postopka, ki sta se pač pripetila na mejniški razdrobni trindevajset let. Preteklost nas je namreč v marsičem izučila...

Temna senca v očeh vseh tistih svobodljivih ljudi in narodov, ki si ne

LJUDJE IN DOGODKI

Po čigavih stopinjah?

S tari pregovor pravi: »Po sedmih letih vse prav pride.« Vendar so tokrat v Zahodni Nemčiji prekračili z ljudskim pregorom določeno mejo za celih šestnajst let.

Ceprav je bilo po poročilih o razvoju dogodkov, brez dvoma najdaljšega političnega procesa v Zahodni Nemčiji moč pričakovati, da bo Komunistična partija Zahodne Nemčije proglašena za »nepravoverno« Partijo in kot taka prepovedana, je vendarle ta vest, ne toliko senzacionalno kot zaskrbljujoče, odjeknila v svetu. Tega, razen nekaterih ekstremistično usmerjenih in antinaprednih časnikov, ne skrivajo članki v stolpcih svetovnega tiska.

ZGODOVINA SE PONAVLJA... Bilo je tako kot pred triindvajsetimi leti.

V sodni dvorani Ustavnega sodišča v Karlsruhe je Vrhovni sodnik 17. avgusta letos prebral 425 tipkanih strani obsegajočo otožnico, s katero se preporovede delovanje Komunistične partije Zahodne Nemčije. To je bil sicer rezultat izredno dolgega procesa, ki se je začel pravzaprav že leta 1951.

Takrat je namreč Bonnska vlada nazznala Ustavnemu sodišču Komunistične partije in zahtevala njenega prepovedi, če da je bistvo njenega programskega delovanja »uničenje sedanje družbene ureditve v Zahodni Nemčiji.« Nato je za nekaj let zadeva zaspala, dokler se dejanski proces ni

pričel 23. novembra 1954. leta in se s presledki nadaljeval vse do 15. julija 1955. In šele po trinajstih mesecih je prišlo do sodbe, ki je drugič v zgodbini prepovedala obstoj Komunistične partije v Nemčiji.

Proces je bil dolg. Po svoji dolžini nimata presedana v zgodbini, medtem ko ga lahko po vsebinu in končnem izčinku istovetimo z onim iz leta 1933.

MENTOR — ADENAUER

Ni dvoma, da je pobudnik te akcije zahodnonemški kancler Konrad Adenauer. Demokrščanska stranka Zahodne Nemčije je seveda z rezultatom procesa nenačadno zadovoljna, čeprav kot trdijo, Komunistična partija itali ni imela niti enega sedeža v Bundestagu. Tudi število njenih članov ni delalo nekaj preglavic vodilnih strank v Zahodni Nemčiji, saj je Komunistična partija štela legalno le 70.000 komunistov.

Kaj je s tem procesom dosegel Adenauer?

Ze samem začetku priprav za proces se je jasno pokazalo, kakšen bo njegov konec. Za to je jamčil že sam sestav Ustavnega sodišča, v katerem so bili, če že ne vneti zagovorniki, pa vsaj odkriti simpatizerji Bonnske vlade.

Adenauer je s tem dokazal, da se je odrekel težnji in želji za združitev obeh delov Nemčije, ki je danes eden najbolj perečih evropskih problemov

in latentno »jabolko sporaz« med Vzhodom in Zahodom. To je dejstvo, čeprav zahodnonemški notranji minister Schröder trdi, da s prepovedjo Komunistične partije Zahodne Nemčije, možnosti za njeno združitev niso prav nič zmanjšane ter da se zlasti odnosi med Zahodno Nemčijo in Vzhodom — predvsem s Sovjetsko zvezo — zavoljo tegega ne bodo poslabšali...

KAKO JE REAGIRALA OPPOZICIJA?

Hkrati s prepovedjo delovanja Komunistične partije v Zahodni Nemčiji je bila tudi določena zaplemba vse njene imovine. Toda policija, ki je včeraj brz po objavi razsodbe v parniških prostorih, ni našla ničesar. Niti arhiva, niti imovine...

Reakcija opozicije na prepoved Komunistične partije je zelo zanimiva. Proti pričakovanjem niso tako socialdemokrati kot liberalci (stranki, ki sta v opoziciji) zagnali krik, pač pa sta se zedinili v spoštovanju »sodbe Ustavnega sodišča.«

Tako stališče opozicije brez dvoma vlivu novih moči Adenauerjevi vodeči stranki v boju za doseglo zastavljenih si ciljev.

SVET MORA POSTATI ob tem dogodu pozoren, če že ne zaskrbljen. Medtem ko je Hitler 1933. leta najprej prepovedal Komunistično partijo in šele potem zajal v militaristične vode, je Adenauer storil prav obratno. Morda tudi ne bi tako postopal, če se

zelje več vojnih grozot in uničenj, je ob tem dogodu, če že nič drugega, svarilen opomin tistim silam v Zahodni Nemčiji, ki si tega ne želijo.

I. A.

zele več vojnih grozot in uničenj, je ob tem dogodu, če že nič drugega, svarilen opomin tistim silam v Zahodni Nemčiji, ki si tega ne želijo.

I. A.

V prvem polletju še kar zadovoljivo

V gostinstvu 1,800.000 dinarjev izgube

O izvršitvi družbenega plana gospodarskih organizacij na področju občine Tržič za prvo polletje 1956 sta razpravljala na skupni seji Svet za gospodarstvo in Svet za plan in finance. Sejo je vodil predsednik občine tovariš Lovro Cerar.

Izpolnitve plana realizacije in dobička v industriji je še kar zadovoljiva, tudi dotok prometnega davka je v prvem polletju dosegel le malo manj, kot pričakovano vsoto. Gradbeništvo plana ni moglo izpolniti, ker v prvem polletju niso bila znana investicijska sredstva, iz istega vzroka plana niso izpolnila podjetja, ki so odvisna od kreditov za investicije in gradbene sezone. Pavšalirane obrtne delavnice pa plan slab izpoljujejo, nekatere so napravile celo izgubo, medtem ko ne-pavšalirana obrt, komunalna podjetja in na kmetijske zadruge plan prekračujejo. Trgovina je plan v redu izpolnila. Gostinstvo je plan realizacije izvršilo povprečno s 46%, namesto pričakovanega dobička pa je gostinstvo napravilo skoraj 1,800.000 din izgube. Vzrok? Gostinci trdijo, da je občinski

pavšal previšok, četudi je ta odmerjen v višini realiziranega dobička in prometnega davka lanskega leta. Občina pa je terjala letos le eno tretjino pavšala celega leta. Leži morda vzrok izgube v previsoki režiji gostinstva? Ali v previsokem odstotku za njihov investicijski sklad? Gostinci se tudi pritožujejo čez visoko članarino zbornicam. Podrobno o vsaki gospodarski organizaciji bo na prihodnji seji sklepalo občinski ljudski odbor in odredil ukrepe za preprečenje nadaljnih izgub in ukrepe za izvršitev plana. O tem bomo še poročali.

Po končani skupni seji sta oba Sveta s svojim dnevnem redu razpravljala ločeno.

Člani Sveta za gospodarstvo so razpravljali o problematični referata za delo občine Tržič. Nad 300 delavcev so v prvem polletju potrebovala podjetja in zahtevam je bilo zadodeno. V začetku se je zdele skoraj neresljiv problem zaposlitve obveznikov JLA, ki so se vrnili domov, ker so bili večinoma kvalificirani delavci. Po posredovanju referata za delo so se vsi zaposlili. Precej časa se tukajšnja manjša podjetja, posebno v zasebnem sektorju, niso mogla spriznjati s tem, da je občina organ posredovanja dela. Nekaj instruktivnih sestankov z njimi je šele upostavilo potrebno koordinacijo.

Referat je posredoval, da se dekleta-vajence namestijo ločeno od drugih stanovalk v dekliskem domu. Kritično je stanje vajencev v gradbeni stroki, kjer se ni prijavil niti en nov vajenc za uk, četudi ima prav ta stroka najlepše izgleda za prihodnost. Poklicna posvetovalnica je pregledovala s psihološko-tehnične strani kandidate za vajence, da bi jim pomagala pri izbiri poklica. Pregledom pa razen nekaj izjem niso prisostvovali starši. Kaj je temu vzrok? Ali se starši tako malo zanimajo za bodočnost otrok, ali pa so otroci tako samostojni? Tudi pri prijavih za uk, ko so prišli kandidati po informaciji, je bilo le malo staršev, ki bi prišli skupno z otroki. V Tržiču je še vedno nekaj za delo manj sposobnih ljudi (invalidov), ki se jih podjetja branijo zaposliti. Nujno je potrebno, da se podjetja odločijo za poslovati določen odstotek invalidov za lahka dela. Prav tako bo potrebno, da podjetja zaposlijo več mladine, ki dovrši osnovnošolsko obveznost, manjka pa ji višje izobrazbe. Svet za delo in delovna razmerja je na zadnjih dveh sejih razpravljal o problemih vajen-

cev, zaposlovanja invalidov in mladičev, o zaposlitvi v gradbeništву, kjer je bilo največje pomanjkanje delovne sile.

Svet za gospodarstvo se je tokrat pečal tudi s poročilom referata za kmetijstvo, ki prikazuje, da je letošnji pridelek žitaric na področju Tržiča za 2 do 3 kvintale na hektar manjši, kot v povprečju zadnjih treh let. Melioracijska dela na planinah se nadaljujejo, četudi obstaja problem, kako se bodo mogla plačati neka nujna dela. Referat o kmetijstvu je tudi poročal o izvršenem začetnem škropljaju proti sadnim škodljivcem in o škodi, ki jo povzroča divjad na polju.

Kmetijska zadruga v Lešah ima skrajno slabe prostore, kjer se kvarijo živila. Zato hoče poslovodja oditi. KZ Leše se bo morala resno baviti z vprašanjem, da nujno zgradi nove trgovske prostore in skladišča, ali pa bodo tamkajšnje vasi ostale brez trgovine.

Na ločeni seji je Svet za plan in finance razpravljal o proračunu Komunalne banke za letošnje leto, o imenovanju upravnega odbora občinskega investicijskega sklada in je razpravljal tudi o vlogah gospodarskih organizacij za kredite za investicije ter o znižanju pavšalnega davka ter ostalih tekočih finančnih problemih. Zadrževali dom na Katarinji bodo začeli graditi. Licitacija je bila pred dnevi. Kdo bo opravil gradnjo, bo odločil odbor zadruge. O gradnji zadržnega doma v Podljubelju se tudi že razpravlja. Četudi ima občina Tržič že pripravljene kompletne načrte za gradnjo šole, pa sedaj nima sredstev. Morda se bo to težko vprašanje dalo rešiti na ta način, da se zadružni dom zgradi skupno s šolo, tako da bi gradbene stroške nosila občina in zadruga. Upamo, da bo prišlo do zadovoljive rešitve.

J. V.

Komu koristi?

(JAVNI ODGOVOR)

T o se je pred kratkim pripe-tilo...

Ko je uslužbenka Gostinske zbornice za okraj Kranj šla po pošto zgodaj zjutraj, tako kot vsak dan, je bila med svečanjem pisenskih kuvert tudi ena, ki se je že na zunaj razlikovala od ostalih. — Nekaj časa za tem se je izkazalo, da se tudi vsebinha pisma prav tako močno razlikuje od drugih, prispe-lih tisto jutro.

V tem je nenavadnost tega iz inozemstva prispegeva pisma?

I Avstrijsko koncesionirano podjetje za časopisno izrezko »OBSERVER« (dobeseden prevod — op. p.), je poslalo Gostinski zbornici v Kranju vrsto časopisnih izrezkov nekaterih avstrijskih časnikov. Vsebina poslanih člankov, ki obravnavajo turistično problematiko pri nas, je za našo državo — milo rečeno — žaljiva.

V naslednjem bomo citirali naslove člankov in se pozneje povrnili še na njih vsebino.

»Neue Zeit« iz Graza z dne 24. julija 1956, je objavila članek pod naslovom: »Jugoslavija kot turistična dežela — ne notira!«

»Neue Kurier« z Dunaja piše članek z naslovom: »Svoboda stane 330 dinarjev.«

In dalje: »Bild Telegraf« prav tako z Dunaja, je priobčil bomba-stični sestavek: »Hotelska sobarica — agent Titove tajne policije.«

Vsebina vseh treh člankov (ki so anonimni), je dokaj podobna. V njih je govora o »nepravilnih« po-stopkih naših obmejnih, carinskih in varnostnih organov do nekaterih avstrijskih turistov. Nadalje je vse polno navajanja, da v Jugosloviji letos sploh ni gostov, češ da je postala naša država v letosnjem letu neprimerena za letovanje itd.

Kakšna pa jo resnica?

1. Prav gotovo naši varnostni organi ne iščejo pri pregledu inozemskih turistov diake v jaju in ne »šikanirajo« nekatero tuje brez razloga. To so dosedanje izkušnje že potrdile. Ce pa se pojavi dvom o »poštenih« namenih nekaterih tujcev kot umešen, imajo pač naši obmejni in varnostni organi vso pravico ukrepati, za zaščito naših interesov. (Isto se bržkone dogaja tudi v Avstriji!)

2. Letošnja turistična sezona v začetku res ni kazala kdove kakšne živahnosti, medtem ko lahko sedaj trdimo, zlasti v avgustu, da so naša letovišča polna inozemskih gostov. In to iz vseh zahodnih dežel. Dejstvo pa je, da je Nemčev in Avstrijev letos manj kot prejšnja leta. — Je morda slednja ugotovitev dovolj trdna dokaz, da pri nas letos sploh ni gostov? Ali morda ni vzrok manjšemu dotoku tujcev iz Zahodne Nemčije in Avstrije predvsem naši državi nenaklonjeno pisanje in s tem zaspodbujanje ljudi s take vrste članki?

In slednjič: Kakšen namen je imela agencija »OBSERVER« s tem, da je poslala omenjene časopisne izrezke člankov Gostinski zbornici v Kranju? Ali mar v svoje reklamne namene? — Dvomili bi o tem!

Razplovanje sovražnih teženj med državljance dveh sosednjih držav, katerih odnos so se že v marsičem izboljšali, je pač levja usluha tistim elementom, katerim je zblizjevanje narodov morda »neživljenski«, če že ne tujo pojem.

Tujo jim je bržas tudi geslo, ki je zapisano na praporu Evropske komisije za turizem, katere članici sta razen 24 držav tudi Jugoslavija in Avstrija: »Turizem druži na-rode!«

V Kamniku potrebujejo novo pekarno

Da bo dovolj zdravega kruha

Kamnik so pred vojno zalaže s kruhom štiri pekarne, razen tega pa so vozili v mesto še kruh iz pekarn v Stranjah in Šmarci. Zdaj skrbita za vso potrebo mestnega in okolice dvo parni pekarni. Eno upravlja kmetijska zadruga, druga pa je mestno podjetje »Pecivo«. Mestna pekarna je imela lanzi na 16 milijonov prometa, pri čemer je doseglj 1 milijon 200.000 din dobička. Poraba kruha v Kamniku

stalno narašča, posebno v poletnih mesecih, ko kmetom že primanjkuje domače meljave, ali pa zaradi hitre pokvarljivosti neradi pečo doma. Tako pekarna »Pecivo« speče včasih tudi po 2000 kg kruha na dan. To je brez dvoma prevelika obremenitev za peč, ki je zgrajena za mnogo manjšo kapaciteto. Zaradi naglice pa pogosto trpi kvaliteta kruha, bodisi da pri tolikem navalu na kruh ni časa, da bi

testo dobro shajalo, ali pa gre prehitro iz peči. Uslužbenici so pri takem delu prečev zaposteni, dobro stanje peči pa ogroženo. Ce bi se peč pokvarila, bi bila redna preskrba s kruhom v Kamniku hudo ogrožena.

Misliti bo torej treba na gradnjo nove pekarne, da bo imel Kamnik dovolj zdravega kruha. V načrtu je, da bi se hiša št. 40 v Križevi ulici, last SLP, v kateri je zdaj trgovina s čevljji »Triglav«, prezidala v pekarni. Ni dvoma, da bi bila to primerna rešitev, preudariti pa bi bilo treba, če bi se v sklopu vseh kamniških potreb ne našla boljša rešitev. V Kamniku namreč potrebujemo dobro urejeno trgovino s sadjem in zelenjavjo. V Kamniku pa imamo tudi vrsto hiš, ki so na lepem prostoru, pa potrebne rezidivate in primerne za lokale. Take hiše so na Titovem trgu in v Križevi ulici. Kamnik bi mnogo pridobil na zunanjem izgledu. Koristno bi bilo, da bi enkrat vkladili potrebe z razpoložljivimi prostori, pri čemer bi se za daljšo dobo izognili nenehnim selitvam in prezidavam lokalov, ki sami po sebi ustrezajo svojemu namenu. Z.

Večjo skrb cestam

Uprrava za ceste ne posveča nobene pozornosti Maistrovi ulici v Kamniku, po kateri gre ves promet proti Turinjski dolini. Asfaltiran del ceste skozi mesto in po mostu je poln kotanjan, ki jih krpajo z rdečim hovnatom peskom, kar pa seveda ne izda mnogo. Ko bi vsaj cesto uredili tako kot pred gimnazijom Hodnik pa peče proti Vrhpolju že 10 let ni oskrbovan. Robniki so poškodovani še la časov okupacije od težkih vozil, cestišče pa je vegasto in kotanjasto. Za ureditev bi bilo potrebno zmanj nekaj primernega peska. Ce se že cesta uprava ne zmeni za ta del ceste, bi se morda vsaj mestna komunala usmili ubogih pešcev in uredila tisti del hodnika, ki ni betoniran. Saj je Kamnik turističen kraj. Seveda bi že davno morali cesto mimo športnih naprav in kopališča asfaltirati, kakor so cesto med Kamnikom in Mengšem.

Seja sveta za gostinstvo ObLO

Kranj, 22. avgusta.

Včeraj so se sestali nekateri člani Sveta za gostinstvo Občinskega ljudskega odbora Kranj. Razpravljali so o poročilu komisije za preglej gostišč, stanju gostišč v kranjski občini ter drugih problemih gostinskih podjetij. Na tej seji so razpravljali le o podjetjih izven Kranja, medtem ko za druge podjetje pripravljajo tudi poročila o stanju gostinskih podjetij v mestu Kranj.

ODDIH OB MORJU

Kolektiv tovarne »Induplati« je letoval

I ndustrija platnenih izdelkov v Jaršah ima dobro sindikalno potrušnico, ki že več let zaporedno organizira poletno taborjenje ob morju, prejšnja leta v Ankaranu, a letos v Selcah pri Crikvenici. Vsako leto se zvrsti nekaj tudi delavcev, ki izkoristijo vsako leto svoj dopust, da se okrepijo, nasončijo in okoplejo, pa seveda tudi razvedrijo in pripravijo za nove delovne naloge.

Kolektiv »Induplati« si je nabavil okoli trideset šotorov in ustrezne gumijsaste zračne blazine. Kadar jih razpostavijo, nastane nekaj urah pravno dobrobiti, da se taborjenja udeleži letno le petina članov kolektiva. Res je, da jih odide precej na planine, kjer ima kolektiv na Veliki planini svojo planinsko kočo. Mnogi člani kolektiva

pillo pravo tovarisko med delavnimi ljudmi ne glede na njihov položaj v tovarni. Kolektiv »Induplati« v Jaršah pa je naredil še eno zelo lepo potezo: omogočil je maturantom kamniške gimnazije, da so ob morju preživeli teden v vodi in na soncu. Mladi ljudje so prinesli v taborišče veliko življajna, ki je kipelo celo čez običajni ta-

Pogled na del taborišča

izkoristijo dopust za domača opravila, mnogi se še ne zavedajo, koliko tak dopust brez vsakodnevnih skrbi okrepiči človeku.

Sindikalna podružnica je z organiziranjem tabora opravila veliko naloga. Ne le da je mnogim članom kolektiva zagotovila lep dopust po dostopnih cenah, v taborišču se je okre-

borešči red, saj se je ob ponovi po-drem šotoru med spanjem čul na eni strani prešeren smeh, na drugi strani pa pritajeno negodovanje nad šalo. Mlrost je neugnana in taborjenje je zblizalo dijaško mladino s člani kolektiva pred kuhinjo, ob pesmi, pri katerih so seveda izvedeli tudi ples.

Luči v PG se bodo spet prižgale

P oletje — najprimernejši čas za gledališko razmišljajanje. Razmišljam o Prešernovem gledališču.

Razveseljivo je, da bomo v novo igrально razdobje stopili z razmeroma manjšimi skrbmi. V naši hiši začenja s popravili dvorane! Končno bomo dobili nove stole, adaptirali obrekovalnico in foyer! Zadnji del dvorane bo primerno dvignjen. Nevšečnih očitkov, da se »iz zadnjih vrst nič ne vidi« in zmrdovanja nad temi nesrečnimi stoli, ki se je vsakdo obregnil obnje, ne bo več! Pustimo jih zato v nemar, naj pojo svojo otočno pesem še mesec, dva, sredi novembra pa bo to vprašanje odstavljeni z dnevnega reda.

In naš bodoči program? Vse bolj smo prepričani o tem, da je temeljni kamen vseh gledaliških prizadevanj: **programski načrt**. Eno je popolnoma jasno: naše gledališče mora dobiti docela svoje obeležje in to naj bo ljudska. Toda, kaj vse si ljudje predstavljamo pod tem pojmom? Eni »rokovnjači«, drugi spet si prikličijo v zavest gorenjsko nedeljsko sonce in so povsem folkloristično ginjeni. Nekateri izgovarjajo ta pojem z rahlo sramežljivostjo in so tudi takti, z ironičnim posmehom in prezirom. Vsi od kraja pa so vedeli ali nevedeli v znotti Pod pojmom ljudske gledališče razumem gledališče, ki raste iz duhovnih in gmočnih moči ljudstva, katemu je namenjeno, ki zavestno upošteva sredino v kateri živi in ki namesto večnega eksperimentiranja (to se lahko obnese v Parizu ali na Dunaju) streže svetu občinstvu s takimi vrednotami domačega in svetovnega kulturno-umetniškega izročila, ki to občinstvo plemeniti, vzgajaja in v edrijo obnenem! Ta trojni smisel gledališkega poslanstva zaobsega v praktičnem smislu njegovo druž-

beno funkcijo. Brez take vloge pa bi bilo gledališče v naših prilikah in težavah, s kakršnimi se naš človek z dneva v dan srečuje pri graditvi novih družbenih odnosov in novih materialnih osnov, na katerih se ti odnos ustvarjajo — čisto navadna laž. Vse kar je resnično, globoko človeško ter zato umetniško, je tudi občičeško in kar je občičeško, je tudi ljudsko, taka pa so skrajni konsekvenčni vsa tista dela iz evropske oz. svetovne zakladnice človeškega duha, ki nas še danes prav tako živo pretresajo, kakor so pretresla sodobnike v času, ko so bila ta dela napisana. V teh delih je samo v tem, da ga danes hitreje prepoznamo, hinavški pa ni nič manj — če ni še bolj...»

Junak Vladimir Majakovskega se sicer od tistih dob, ko je napisal svojo družbeno satiro pod naslovom »Banja« — (mi pa jo bomo po našem krstil »Mrzla prha«) — postarali, dobiti so še bolj groteskne poteze, pa nič zato. Njih resnična podoba se je razkrila pred nedavnim v Moskvi in sanarhist Majakovski je končno prekrščen na svoje pravo ime — le, da on za to nič ne vede, ker se je bojda ustrelil, če se ni obesil! (To mi boste pač oprostili, ker dandanašnji človek ne more biti več polihistor!)

Armand Salacrou, ki je pred leti

veličastno pretresljiva, ker sta proučilni toliko prahu v Ljubljani; — razburjali so se predvsem državljan: moškega spola, ker jim je pregloboko posvetil v obraz — bo skušal na zelo doosten način pokazati našemu človeku nekatera vprašanja iz francoskega odporniškega gibanja. Tistim, ki že deset let po vojni trdijo, črnilo brez haska, bo ta mož pokazal, kaj je tisto, kar je človeško pretresljivega in pomembnega v takih gibanjih! In kako zanimiva utegne postati snov iz tega časa, če si ji našel primerno obliko in vdihnil vanjo duha!

William Inge pa nas bo skušal prepričati o tem, da se v življenju človek ne more reševati sam. Zgodba polna toploga humanizma brez solzavosti, je zadnji produkt avtorja, cigar tragikomedija »Pniknik« smo uprizarjali v preteklem gledališkem letu. To bo komedija: Avtobusna postaja. Tistim, ki so že pozabili na smeh, bo zadoščeno z Nestroyevim burkom: Danes bomo tiči. (Pravijo, da tisti, ki se nikdar ne smejijo, sploh resen ni. In to povsem drži)

Da bo okvir zaključen. Angleški pisatelj Delderfield je napisal »Vrtno ograje«, zanimivo delo, v katerem obravnava probleme pubertetnikov, šolo in družine. Martina Bidovčeva pa mlačinsko pravljeno igro: Nesrečni tolar. Oboj dosta namenjeni mladini. Tak izgleda praktično naš program. Morda daje videz elektičnosti, pa ga vendar druži neka notranja idejna in umetniška, ne pa slogovna enovitost. Pa nič zato. Vsem ni bilo še nikdar ustrezeno tam, kjer se stvari merijo na valute. Z umetnostjo pa ne more biti tako. Njo opravičuje — lepota!

RADO JAN

Avala-film snema

Podjetje Ivala-film iz Beograda pravljiva snemanje dveh umetniških filmov.

Prvi film nosi naslov »Pop Čira in pop Spir«. Scenarij za film sta napisala Rodoljub Andrič in Soja Jovanović po istoimenskem delu srbskega pisatelja Stevana Sremca. Režiser filma je Soja Jovanović, snemalec pa Nenad Jovičić.

Druži film nosi naslov »Čeveljčki na asfaltu«. Scenarij sta napisala Djordje Bogojević in Ljubomir Radičević. Scenarij je sestavljen iz treh zgodb o otrocih, torej je nekakšen omnibus za otroke. Oblika omnibus-filma je nudila največ možnosti, da se v enem celovečernem filmu prikažejo otroci različnih starosti, v različnih okoliščinah in pred različnimi problemi. Prvo zgodbo bo režiral Boško Vučinović, drugo pa Zdravko Randić in tretjo Ljubomir Radičević.

Uprizoritev
E. Harrisa
»Molčeca usta«
v MG na
Jesenicah
preteklo sezono

Srečanje z abstraktnim impresionizmom

Tržačan Avgust Černigoj razstavlja

Slikarske razstave v Prešernovem muzeju v Kranju niso nič nenačadnega, hkrati pa lahko z veseljem podprtamo dejstvo, da je obisk ljubiteljev likovne umetnosti za mesto, kakršno je Kranj, več kot zadovoljiv. Vtisi, ki so jih bili odnesli obiskovalci z dosedanjih razstav, so bili dokaj površni, bežni in ocenjevanje le pod dojemom osebnih občutij in okusov. S tem pa ne gre za razvrednotenje omenjenih del likovne umetnosti z ozirom na njihovo umetniško potenco in izrazno izvrnost, temveč za ugotovitev, da so se obiskovalci doslej srečavali v pretežni meri s stvaritvami, v katerih je prevladoval realizem. V primerjavi s prejšnjimi razstavami, ki so minovali brez debat, zlasti še med povprečnimi obiskovalci, je pri sedanji slikarski razstavi opaziti, da je le-ta zavoljo svoje nevsakdanje tematike zbudila precej pozornosti in v dobroširni meri razburkala duhove občanov, ki so si razstavo ogledali, in jih hkrati postavila pred vrsto, za nepoznavalca likovne umetnosti, prezahtevnih vprašanj, ki jim ne vedo odgovora.

Razstava del, ki so vzbudila toliko pozornost, je pripravil naš rojak, znan tržaški slikar Avgust Černigoj.

Razstava je bila odprta 15. avgusta. V prvem razstavnem prostoru je poudarek na oljnih podobah, ki s svojo nenavadno tematiko gledalca privtegnejo, da si nehote zastavi vprašanje: kaj mnoge od teh podob predstavljajo? To tematiko bomo imenovali abstraktno-impresionistično. Barva in prostor sta osrednji prvini, ki ju umetniško hotenie ustvarjalca oblikuje s samostalnim izpovedno-izraznim načinom.

»Moja umetnost je v barvi,« pravi sam razstavljačec. O tem pričajo zlasti akvarelli z žgočimi sončnimi barvami, ki s svojimi toplimi odtenki, učinkovito in harmonično lahketnostjo tvorijo pravcate barvno doživetje z izhodiščem v realizmu. Semkaj sodijo akvarelli iz Plan d'Aupris v Franciji, Knežak na Pivki itd.

In prostor? Mnoge slike, zlasti olja, predstavljajo razčlenjevanje barvnih ploskev, s čimer razstavljačec individualno presnavlja realizem, to je izstvarnega sveta, iz vsakodnevnih zapravnih gradi s svojo samoniklo in suvereno umetniško potenco svoj lastni likovni svet. Prostor skuša razbiti, ga pregledati iz vseh perspektiv, tudi iz onih, ki jih ni in ki so morda le plod ustvarjalčeve fantazije. Predmetov ne pušča v globini slike, temveč jih prenaša na predno ploskev. To je izražanje čustev ustvarjalca-modernista v novem jeziku, ki ga današnji človek še ne razume. Seveda, moderno slikarstvo ni lepo — pravi sam razstavljačec — je dekorativno — arhitektonsko.

Kaj pa komercialnost del abstraktne umetnosti? — Ta nova smer gre vzhodno z razvojem sodobne arhitektonike, zategadelj sodi to dekorativno slikarstvo v prostore, ki so sodobno opremljeni.

Poleg teh del je dopolnjevalo razstavo tudi več grafik in risb v različnih tehnikah: monotypija, linorezi, leso-gravure, bakropisi, akvatinta, plastična gravura itd. Te tehnike govorijo, da imamo opravka z umetnikom, ki upravičeno zasluži ime grafik-virtuozi, v tem ko nam celotna razstava priča o Černigojevem živahnem temperamentu in njegovih nemirnih iskanjih novih izraznih poti. Ce se zazremo v celoto razstavljenih del, se v nas nehote vzbudi spoštovanje, hkrati pa nas prepiča, da je umetnik, ki je pod ritmom modernega časa utrl svojemu čustvovanju in občutju pot, ki ga vodi v izvirno in svojstveno izraznost.

O zaključku naj omenim, da je Černigoj študiral slikarstvo v Bologni, Münchenu in Weimarju (Bauhaus).

Njegova razvojna pot vodi od ekspressionizma preko konstruktivizma do današnjega abstraktnega impresionizma. Razstavljal je v Italiji, Jugoslaviji, Švici, Avstriji, Nemčiji, Čehoslovaški in ZDA. Vse to nam priča, da imamo Slovenčev v Černigoju močnega zastopnika abstraktnega slikarstva.

SA-SA

Pred snemanjem „Častne besede“

Upravni odbor UFUS je odkupil scenarij Mladrega Djurdjeviča »Častna beseda«; scenarij obravnava motiv iz sodobnega življenja. Ker so priprave za snemanje tega filma v teku, bodo verjetno z realizacijo filma pričeli že septembra letos.

Režijo filma so zaupali znanemu režiserju dokumentarnih filmov Žiki Čukulicu, medtem ko je za snemalo angažiran Josip Novak, ki je v Zenici pravkar končal snemanje filma »Zemica« (UFUS).

Dejanje filma se dogaja v Beogradu

A. ČERNIGOJ: Tvornica - Trst (olje - 1955)

ort - šport - šport - šport - šport - šport

Peti na državnem prvenstvu

Ko so mlači kranjski plavalci odhajali na državno prvenstvo v Zagreb, ni nikhe pričakovali, da se bodo vrnili s tolitskim številom točk in da se bodo plasirali na peto mesto. Ce pri tem upoštevamo, da je ekipa kranjskega »Triglav« sestavljalo le 7 mladincev, potem je uspeh več kot odličen. Po prvem dnevu tekmovanja je bil »Triglav« na prvem mestu z 20 točkami prednosti. Ta prednost pa mu ni zadostovala, da bi to mesto tudi obdržal in je drugega dne padel na četrto mesto. Stalna borba, ki jo vedol z »Mornarjem« iz Splita za četrto in peto mesto se je končala z zmago Splitčanov, ki so v zadnji točki sporeda nadoknadi izgubljene točke in tako prehiteli Kranjčane. O izrednem uspehu kranjskih plavalcev so si edini tudi vsi poznavalec plavanja, ki pre-

rukajo »Triglavu« prihodnje leto še večji uspeh.

Nekaj najboljših rezultatov Kranjanov: 1500 m prosti: 1. Brinovec 20:41,4, 4. Košnik 21:14,0; 400 m prosti: 3. Košnik 5:18,4 in 4. Brinovec 5:23,4; 100 m metuljek: 3. Končilija 1:31,0, 4. Vukšić 1:31,0. Stafeta 4×100 m mešano: 2. Triglav (Colnar, Vukšić, Končilija, Purgar) 5:58,3.

LT na Jesenicah se je zataknilo

Občinski odbor ljudske tehnikе na Jesenicah, ki vključuje radio-amaterje, foto-amaterje, brodarje in kajakaše, modelarje, jadralce, padalce, motorne letalce, motoriste in šoferje člane podobnih panog ljudske tehnikе, je izdelal obširen program za poživitev ljudske tehnikе na Jesenicah. Jeseničani, predvsem mladina, so tudi željni delovati v omenjenih klubih in so polni idealizma, vendar prejema. Občinski odbor ljudske tehnikе na Jesenicah premalo moralne in materialne pomoči. Za delovanje v kateremkoli klubu ljudske tehnikе so potrebna določena sredstva, a teh žal ni. Znano je, da organizira avto-moto društvo tečaje za šoferje, da razstavlja foto-amaterje na domačih in inozemskih razstavah, da dosegajo tudi v ostalih panogah lepe uspehe, vendar priznanja ne dobe. Ce ne drugi, bi morala dobiti potrebno pomoč mladina, ki je organizirala na osnovni in srednjih šolah modelarske krožke ter fizičalne in kemične krožke in namerava ustanoviti še več podobnih krožkov. Ljudska tehnika na Jesenicah bi rada poživila svoje delo, vendar ji brez najnujnejše finančne pomoči to ne bo uspelo.

Danes otvoritev plavalnega republiškega prvenstva za člane

Tri dni (od 24. do 26. avgusta) bodo v Kranju plavali najboljši plavalci in plavalke z vse Slovenijo za največjo litoriko v plavalnem športu v naši republiki. Nastopilo bo preko 160 tekmovalcev iz 6 slovenskih klubov. Favorita za osvojitev največjih naslovov prvakov »Ljubljana« in »Triglav« imata to pot kar precej enake izgleda za prvo mesto. Borbe bodo lepe in kvalitetne, razen tega pa izredno ostre, saj bo vsaka točka dragocena.

Zmagala je MTT

V počasnitve 20-letnice velike tekstilne stavke v Sloveniji je bil v Kamniku odbokarski turnir tekstilnih podjetij. Na turnirju je zmagalo moštvo Mariborske tekstilne tovarne.

Rezultati so bili:

Svilanit I : Svilanit II 3:0

MTT : Svilanit III 3:0

MTT : Svilanit I 3:2

Kamničani so v setih vodili že z 2:0, pa so požrtvovali Mariborčani uspel izenačiti. V zadnjem setu so Kamničani vodili z 9:0, a so kljub temu klonili s 13:15.

V nedeljo v Kropi avto-moto dirke za prvenstvo Slovenije

Avto-moto društvo Podart se z vso vnemo pripravlja na avto-moto dirke za republiško prvenstvo, ki bodo v nedeljo 26. avgusta v Kropi pod pokroviteljstvom podpredsednika OLO Kranj Ivana Bertončija-Johana in tovarne vijakov iz Žebeljev »Plamen« iz Krop. Lansko leto so bili tekmovalci na meddržavnih dirkah zelo zadovoljni s progno na novo dograjeni cesti Kropa-Jamnik, zato je predlog AMD Podart, da naj bi bilo letošnje republiško prvenstvo na omenjeni proggi, AMZ Slovenije sprejela.

Po predhodnih informacijah predviđajo, da se bo letos pomerilo v Kropi nad 50 najboljših motoristov in

C. Rozman

Radio Ljubljana

Poročila poslušajte vsak dan ob 5.05, 7.00, 13.00, 19.30 in 22. uri. Prva jutranja poročila ob nedeljah pa so ob 6.05, vesti o športnih dogodkih pa boste slišali ob 21. uri zvečer. Oddajo »Zemelje, poslušajte« ob delavnikih ob 14.40 in ob nedeljah ob 14.15 ur. Kmetijske nasvete in kmetijsko univerzo vsak delavnik ob 12.30 ur.

PETEK, 24. AVGUSTA

- 8.20 Radijski roman — Jan de Hartog: Thalassa — XXII.
9.30 Literarna oddaja: Med Etno in Nordkapom ali potopisi K. Capka
10.00 Koncert po željah
12.40 Pianist Pavel Sivic igra klavirski skladbe na narodne teme
14.30 Oddaja za lovec
15.35 Poje ženski vokalni kvartet in moški zbor Enakost p.v. Viktorja Fabiani
16.00 Utrinki iz literature — Boris Pilujak: Posestvo Belokonsko
18.00 Nove knjige
18.15 Iz modernih oper (B. Britten: Peter Grimes, C. Menotti: Konzil)
18.50 Družinski pogovori
20.00 Konstantin Brailloou: Glasba na rod sveta
XXIV. Ukrainski Romuni
20.30 Tedenski zunanje-politični pregled
21.15 Oddaja o morju in pomorskih
22.30 Mednarodna radijska univerza — a) Spencer Jones: Razvoj nazrov o vesoljstvu, b) Univerza v Montpellieru

SOBOTA, 25. AVGUSTA

- 11.45 Pionirski kotiček
12.40 Igra Mariborski instrumentalni ansambel
13.35 Pester spored priljubljenih arij
14.30 Tedenski športni pregled
15.35 25 minut preludijev
16.00 Utrinki iz literature: Pohorski pevec Jurij Vodovnik
16.20 Koncert po željah
18.00 Zanimivosti iz znanosti in tehnike
18.15 Pojeta mladinski zbor I. gimnazije iz Celja p.v. Egona Kuneja in Gorenjski vokalni kvintet
18.45 Okno v svet
20.00 Veseli večer

NEDELJA, 26. AVGUSTA

- 6.00 Pisana vrsta domaćih pesmi in napoved za prijetno nedeljsko jutro.

- 7.25 Operetna in lahka glasba.
8.00 Otoška predstava — Franjo Vouk: Lisiček je prav zvita zver (radijska igra).
9.30 Še pomnite, tovariši — Jože Pahor: Ko je umiral nacijašizem.
11.35 Mala revija lahka glasba.
12.00 Pogovor s poslušalcem.
13.30 Za našo vas.
21.10 Prenos reportaže z evropskega prvenstva v veslanju na Bledu.

PONEDELJEK, 27. AVGUSTA

- 6.20 Naš jedilnik.
7.10 Zabavni zvoki.
11.50 Za dom in žene.
12.00 Slovenske narodne pesmi v predaji Franceta Maroltja in Zorka Prolovca.
13.15 Opereta in lahka glasba.
16.00 Utrinki iz literature — Janez Građanik: Slovo.
16.20 V svetu opernih melodij.
17.15 Zabavna in plesna glasba.
18.00 Kronika iz naših mest: Kruševac.
18.10 Iz zakladnice slovenskih samospov.
18.45 Kulturni obzornik.
19.00 Reportaža z evropskega prvenstva v veslanju na Bledu.

OBJAVE • OGLASI

4000 m² njive na Primskovem podam ali zamenjam za stavni svet. — Naslov v upravi lista.

Kajak dvoseden v dobrem stanju komplet prodam. Zupan Pavle, Zepuže 23, Begunje.

Prodam vzdiljiv levi rabljen štednik. Kokrica 104.

Prodam motor 98 ccm ali zamenjam za 50 ccm ali za kolo. Primskovo 48, Ulica ob Soli — levo.

Prodam novo mlatilnico na motorni pogon z retro in tresali — cena din 60.000 in kotel za kuhanje prašičje krme, vzdiljiv, želesni, malo rabičen. Informacije, Zabnica 45.

50 litrski — cena 3500 din. Naslov v upravi lista.

Zamenjam stanovanje — sobo, kuhinjo in bližini Kranja. Poizve se na upravi.

Lap, vrtnarica, Lesce, tel. 347.

Prodam stavbno parcele na Primskovem. Naslov v upravi lista.

Mestna klavnica v Kranju odkupeva vsako kolčino sena po najvišjih dnevnih cenah.

Upravnika na večje privatno posesto v bližini Rogaska Slatine takoj sprejemem. Pogoji: samski, po možnosti z nižjo kmetijsko šolsko izobrazbo. Informacije, Zabnica 45.

Prodam dobro ohranjeno kompletno točilnico za pivo 60×72×160, en nastavek iz hrastovine z roletami in predali k pisalni mizi, 1 m² prima suhe borovine v plohih. Naslov v upravi lista.

Prodam 2 prašiča od 60 do 70 kg. Cirče 16.

Prodam novo spalnico in globok otroški voziček. Cirče 107.

Dne 26. avgusta pojdite v Kropo na meddržavno gorsko hitrostno Avtomoto dirko: Kropa—Jammik. Tekmovati bodo znani slovenski vozači za republiko prvenstvo LRS. Dirka bo pod pokroviteljstvom Ljudskega poslancev v podpredsednika OLO Kranj. Tovarne »Plamen« iz Krop.

Obvezni trening bo dne 26. avg. ob 10. uri, začetek dirke pa točno ob 14. uri. — Vstopnina din 50. Na vstopnice bo izrezano moško kolo. Po dirki bo velika športna veselica pri Gasilskem domu v Kropi. Zvezze z vlakom ugodne, ne, prevoz Podmart—Kropa zagotovljen. — Vljudno vas vabi Avto-moto društvo Podmart.

EKONOMSKA SREDNJA SOLA V KRAJU: pričetek popravnih, razrednih in naknadnih sprejemnih izpitov bo dne 28. avg. 1956 ob 7. uri zjutraj. Pričetek pouka na redni šoli za vse razrede bo dne 5. septembra 1956 ob 8. uri zjutraj, pričetek predavanj v Pripravljalnem tečaju I. in III. pa bo dne 10. sept. 1956 ob 8. uri zjutraj.

Ravnateljstvo.

KINO - Te dni bomo gledali

KINO »STORŽIČ« KRAJN

24. avgusta, amer. barvni film »LJUBIMCA DIVJEGA ZAPADA« ob 18. in 20. uri.

25. avgusta, amer. barvni film »LJUBIMCA DIVJEGA ZAPADA« ob 18. in 20. ur. — Ob 22. uri ameriški film »TUJEC NA BEGU«.

26. avgusta, ob 10. uri poljski film »URE UPANJA«; ob 14. uri ameriški film »BISTRE GLAVE«; ob 16., 18. in 20. uri ameriški barvni film »LJUBIMCA DIVJEGA ZAPADA«.

LETNI KINO »PARTIZAN«

24. avgusta, amer. film »TUJEC NA BEGU« ob 20. uri — zadnjikrat.

25. avgusta, dvojni program: I. ameriški film »BISTRE GLAVE«, II. poljski film »URE UPANJA«. Pričetek ob 20. ur.

26. avgusta, ob 20. uri — zadnjikrat.

KINO »SVOBODA« STRAŽIŠCE

24. avgusta, ameriški film »BISTRE GLAVE« ob 20. uri.

25. avgusta, poljski film »URE UPANJA« ob 18. in 20. ur.

26. avgusta, amer. barvni film »LJUBIMCA DIVJEGA ZAPADA« ob 14. ur; ameriški film »TUJEC NA BEGU« ob 16., 18. in 20. ur.

KINO NAKLO

26. avgusta, amer. barv. film »STRELCA« ob 16., 18. in 20. ur.

KINO »RADIO« JESENICE

24. avgusta, ameriški film »DEKLE Z DEŽELEM« ob 18. in 20. ur.

25. in 26. avgusta, ameriški barvni film »NA DALJNEM SEVERU«. Predstave: v soboto ob 18. in 20. ur; v nedeljo ob 18. in 20. ur, v slučaju slabega vremena tudi ob 16. ur. Dopolne ob 10. ur matineja mladinskega filma.

KINO »PLAVZ« JESENICE

24. avgusta, amer. barvni film »VOJNA SVETOV« ob 18. in 20. ur.

25. in 26. avgusta, ameriški barvni film »LETNO GOSTOVANJE«. Predstave: v soboto ob 18. in 20. ur; v nedeljo ob 18. in 20. ur, v slučaju slabega vremena tudi ob 16. ur. Dopolne ob 10.30 ur matineja mladinskega filma.

KINO KOROSKA BELA

25. in 26. avgusta, ameriški barvni film »NA DALJNEM SEVERU«. Predstave: v soboto ob 19. ur in v nedeljo ob 17. in 19. ur.

KINO ZIROVNICA

25. in 26. avgusta, amer. film »OZENJEN, NEOŽENJEN«. Predstave: v soboto ob 20. ur in v nedeljo ob 17. in 20. ur.

KINO DOVJE MOJSTRANA

25. in 26. avgusta, avstrijski film »JAZ IN MOJA ŽENA«. Predstave: v soboto ob 20. ur in v nedeljo ob 18. in 20. ur.

KINO RADOVLJICA

Od 24. do 26. avgusta (izjemno), ameriški barvni film »POSLEDNJI APAS« z Bert Lankasterjem.

KINO »SORA« ŠKOFJA LOKA

Od 25. do 27. avgusta (izjemno), ameriški barvni film »POSLEDNJI APAS« z Bert Lankasterjem.

KINO »KRVAVC« CERKLJE

25. in 26. avgusta, italijanski film »NA KONICI MEČA«. Predstave: v soboto ob 20.30 ur in v nedeljo ob 16. in 20. ur.

RAZPIS ŠTIPENDIJ

za šolsko leto 1956/57

Komisija za štipendije pri Občinskem ljudskem odboru Kranj razpisuje na osnovi temeljnega zakona o štipendijah (Uradni list FLRJ št. 32/55), odloka Zveznega izvršnega sveta o višini štipendij (Uradni list FLRJ št. 33/55) in Pravil skoda za štipendije občine Kranj sledče štipendije:

- eno štipendijo za študij na tehnični fakulteti oddelek za geodezijo oziroma na srednji tehnični šoli za geometrijo,
- eno štipendijo za študij na srednji administrativni šoli,
- eno štipendijo za študij na šoli za socialne delavce,
- eno štipendijo za študij na višji upravni šoli,
- eno štipendijo za študij na šoli za fizioterapevte.

Stipendije bomo dodelili za čas, ki je prosilcu po predpisih določen za dokončanje študija.

Višina štipendije je 4000 din mesečno za srednje strokovne šole in 5000 do 6000 din mesečno za študente visokih šol.

Stipendije se znižajo za otroški dodatek, ki ga prosilec prejema ali bi ga prejel, če ne bi imel davčnega predpisa.

Prosilci naj takoj vložijo pri Občinskem ljudskem odboru v Kranju prošnje, kolkovane s 180 din državne takse in 95 din občinske takse.

Prošnjam morajo priložiti:

- Podroben življenjepis,
- zadnje šolsko spričevalo ali potrdilo o vpisu v šolo ali fakulteto z navedo letnika oziroma semestra,
- potrdilo o imovinskem stanju prosilca in staršev,
- potrdilo podjetja, ustanove ali zavoda, v katerem sta zapošljena starša prosilca glede višine plače in otroškega dodatka,
- potrdilo študentske oziroma mladinske organizacije in SZDL glede članstva v organizaciji in odnosa prosilca do današnje družbenje stvarnosti.

Otroci padlih in žrtev faističnega nasilja naj priložijo tudi potrdilo ZB.

Priloge k prošnji je kolkovati vsako s 25 din državne takse.

Rok za vlaganje prošen je 31. avgust 1956.

Istočasno obvešča Svet za socialno skrbstvo pri Občinskem ljudskem odboru Kranj, naj vložijo prošnje za štipendije vse otroci padlih borcev v NOV, žrtev faističnega nasilja in ostali socialno ogroženi dijaki oziroma študenti.

Prošnji je priložiti iste dokumente kot zgoraj od 1. do 5. točke.

S. Löhndorff.

TROPSKA SIMFONIJA

20

Amigos, da bi vam prihranil trpljenje, Kompaniji pa velike stroške — razen tega bi vas prikrigli pri mezi in vam naložili težje delo — vam svetujem in vas prosim v imenu vseh svetcev, bodite pametni!

Nato si oddahne in da oddahniti tudi nam. Indios šepetajo skupno skupaj glave, Angleži pa se nam smejeta.

Peljite ljudi v skupinah po pet mož po dvorani za rekonvalsent, Antonio! zapove zdravnik in Antonio se vladivo prikleni. Rahlo, po prstih, stopam za njim skozi druga vrata v čisto, zračno dvorano, v kateri je deset postelj, toda le na petih leže bolniki — upadeni, pod zagorelo barvo bledi obrazni nam radovedno zro nasproti.

Madre de Dios, novi zeleni v Muzeu! vzkljukne neobrbit Ladino in se s stokom dvigne v postelj. »V desetih dneh smem spet ven, nikoli več ne požrem nobenega smaragda! Gringi ti presvetijo trebuš, potem te pa načnjo kot crknjeno vodno prase! Saj boli ne prav posebno, bi dejal, ker te omotijo, hudo je pa vendarle zelo! — In Manuelli, brat moje botre iz Bogote je pretekli teden po operaciji umrl! nadaljuje prevzet.

»Res, pritrdi drugi tam iz kota, rumenkast, gladko obrit možak, »Res, vse najdejo ti gringi! — Kdo bi si mislil, da je mogoče narediti koga prozornega kot ribji mehur, potem ga odpreti in spet nazaj zaščiti?«

Vodnik nas priganja: »Senores, dajte, stopite skozi ona vrata na prost, peljati moram skozi dvorano še druge amigse!«

— Pa pametni bodite in ne letajte preveč naokrog, dokler še ne poznate okolja, da ne zaidejte na mlinščino polja!«

Potem pa stopim na prost, kjer me objame žareča vročina z neusmiljeno silovitostjo. Ladinci in mestici preklinjajo in stokajo na vse pretege. Dva se začneta prepričati in preklinjata preprič z najbolj čudnimi rotenji, kaj je večji greh in bolj nekrščansko: Požirati smaragde ali parati trebuhe. Počasi in

Petelinček IN MLINČEK

Zivila sta dedek in babica. Bila sta zelo revna in sta se z veliko težavo prebijala skozi življenje. Največkrat nista imela kruha, zato sta hodila v gozd in nabirala želod. Želod sta prinesla domov ter sta ga kuhalo in pekla ter se tako hranila.

Nekoč je babica pripravljala večerjo. Pregleduje želod za želodom ter ga meče v lonec. Pa ji pade plod iz rok, se kotali po podu in ker je bil ta zelo slab ter je imel mnogo spranj in luknenj, zdrinke v klet. Tu vzkali, v zemljo poženo koreninice, v zrak pa šibko stebelce. Koreninice se zarijejo v črno zemljo ter srkajo hrano, jo dovajajo debelcu, ki se krepli in raste ter doreste do poda.

Babica to opazi in reče dedku:

»Cuj, dedek! Hrastič hoče rasti in ne more. Izsekaj pod in omogoči drevesu, da raste v naši izbi. Ko doraste, nama bo ne treba hoditi nabirati želod v gozd, imela ga bova doma.«

Dedek je ubogal in storil tako, kot je babica želela. Hrast je rasel in rastel in dosegel strop izbe. Zopet je šel dedek na delo in izsekal v stropu dovolj veliko odprtino, da je mogel hrast nadaljevati z rastjo. In ko je hrast dosegel do krova, je dedek nekoga dne zlezel na streho in odstranil nekaj škodel, tako, da je vrh hrasta pokukal na svetel dan. Odslej je drevo že bolj rastlo, in glej čudo, njegov vrh je kmalu segel do oblakov in še više.

Babici je zmanjkovalo hrane, tako, da ni bilo pri hiši niti želoda, niti kaj drugega. Dedek vzame vrečo in zlezne na hrast. Leže, leže, vzpenja se vedno više, tako, da se izgubi babici izpred oči. Zlezel je do oblakov pa mu še ni dovolj. Kar zapazi na oblačku petelinca z zlatim grebenom poleg njega pa prekrasen mlinček. I dedek ni dolgo razmišljal. Le toliko je

Za brihtne glavice

Stric Tomo je prinesel z vrta tri različno veliko hruške. Praskal in praskal se je za uses, premišljeval in grunatal na debelo, pa ni znal noža tako obrniti, da bi pravčno razdelil prve sadove med svoje tri ljubljence. Tudi stehal jih je in ugotovil, da ima prva hruška tri četrteine teže tretje hruške, in da je tretja dvakrat tako težka kakor druga. Po tehtanju je še malo premišljeval in že se mu je počisnilo kako bo treba hruške razdeliti. No, če se vas ni le preveč prijela počitniška lenoba, pa še vi določite koliko sladkega sadu je dobil vsak otrok.

IN SE ENA:

Stric je imel na vrtu tudi lepo česno, ki je posebno letos narodila toliko sadov, da je bilo drevo podobno veliki rdeči kopi. Pa je le bilo teh česenj vedno manj; razumljivo, nekaj so mu jih poklepali, ko njega ni bilo doma fantalini iz soseščine, mnogo pa so jih pozobali tudi kosi, ki kaj radi obirajo ta priboljšek. Pa je strici vse to le malo togotilo in je nekega dne zjutraj privilekel veliko strašilno pištolo in pogumno pihal med kose. In čudo. Le polovica kosov je odletela in še eden se je kmalu vrnil, ko se mu je zdelo, da je nevarnost mimo. Zdaj je bilo na česnji prav toliko kosov kakor prej. Koliko kosov je bilo na drevesu predno je stric sprožil pištolo?

No, bistre glavice, sedaj pa na delo!

njega gradu. Ko zagleda to čudo, ukaže konje ustaviti in vstopi v hišo. Ker ne ve, kako bi s starcem navezel pogovor, reče:

»Ves dan sem že na polu. Izmučen sem in lačen. Ali bi mi mogli s kako jedo postreči?«

»S čim naj bi vam postregla, gospod? Gotovo imate doma vsega v izobilju. Z mesom vam ne morem postreči, ker ga nisva že več let okusila. Morda bi pa pojedli kak kolač ali štrukelj. S tem vam lahko postrežem. — Starka vzame mlinček, zavrti, dvakrat... in postreže plemiču z okusnim pecivom. Plemič je in je. Ko je bil si, reče:

»Prodaj mi, starka, ta mlinček!«

»O, ne gospod. Tega mlinčka pa ne prodam.«

Plemič pa ni dolgo časa prepričeval dedka in babico, pograbil je mlinček, zapustil starca, skočil na kočijo in se odpeljal domov.

Zaman sta kričala starca za vozilom. Vrniti sta se morala v hišo brez mlinčka. Hudo sta se razjokala, ker sta

zlatim grebenom pa je pograbil mlinček in ga odnesel v borino kočico, iznad katere se je dvigal hrast brez želoda. Tu izroči mlinček užaloščeni babici in dobremu dedku, ki sta spet vrtela ročico in jedla dobre štruklje, kolače in drugo pecivo.

Le najdite otroci to hišico, obiščete tega dedka in to babico, zavritte mlinčkovo ročico in jedla boste orehovo tortico.

Črni muren

»Crni muren, dober dan!
Mar še vedno si zaspal?«

Sonce sije, kje le ždiš,
moje sence se bojis?«

Ce pa tak si mi junak,
da te spaši vsak korak,
ti pomagati ne vem,
raje dalje v polje grem.«

Cakaj, prej še s slamico
dregnem v twojo jamico.«

Pa se slamice je zbal,
brž iz luknje pribegal.«

MARTINA BIDOVČEVA

Preko planinskih grebenov

Kritične beležke slučajnega potnika

Dokaj visoki planinski grebeni ločijo dolino Trente od Gorenjske; pri Vršču pa Gorenjska preide v prekrasno alpsko dolino Trento. Klub nenademu prehodu je moč opaziti med dolino Trente in Gorenjsko nekaj razlik; le-te gredo v pretežni meri v prid Trente.

Trenta slovi kot najlepši del našega alpskega sveta. Poznajo jo — vsaj po pripovedovanju — neštetni, tudi obiskujejo jo radi;glas, ki kroži tej prelestri dolini, ni brez odmeva. Pesem o Soci Simona Gregorčiča dovolj nazorno opeva bohotnost te reke, njene barve in muhavosti. Bela skalnata gorska pobočja, ki se zavijo v ozko dolino, pa še povečujejo privlačnost te 70 km dolge doline. Toda to ni vse. Tu se krizata dva svetova. Kljub te-

mu, da ne slišimo domaćina goroviti italijansko, opazimo vpliv Primorja. Ob večerih so gostišča polna mladih fantov, deklet pa na cestah skoraj ni opaziti. Na cestah se lenobno prevažata prijatelja s kolesi, pogosto se ustavljamata in klepečata. Tega na Gorenjskem ali v katerem kolik drugem predelu Slovenije ni videti.

Poleg izredne naravne milavnosti je Trenta zanimiva tudi po svoji zgodovini. — Na poti iz Trente proti Bovcu vidite ogromno italijanske bunkerje, pred Bovcem italijanska vojaška pokopališča iz prve svetovne vojne, v Kobaridu pa veliko grobničo 7000 italijanskih vojakov. Nenote pomislite na tri davke, ki jih plačujejo državljanim imperialističnih dežel. Najprej davek v topovih, nato davek v človeški krv in da bi potolažili razjarjene in užaloščene pobirajo zopet davek, to pot za grobniči v pokopališča. »Blagodati teh treh davkov lahko vidimo tudi v Trenti.«

Potnik, ki se je odpravil v dolino Trente in spotoma obiskal vsa važnejša letoviščarska mesta na Gorenjskem, je v Trenti nad marsičem prijetno presečen. V Kranju je vse lepo; posebno privlačna je »Delikatesa«, ki je odprta do desete zvečer. V Radovljici je že precej slabše.

Sobota zvečer. Obiskali smo restauracijo »Triglav«. V času, ko smo čakali na postrežbo, bi se lahko povzpeli na vrh Triglava. Podobno je bilo tudi v gostiščih na Bledu, Gozd Martuljku. Čakanje, čakanje in zopet čakanje in nehoti dobš dojem, da so v sezoni nastavljeni v kavarnah, gostilnah in gostiščih le petorazredni natakarji. Nisem se vpraševal, ali je tako, dejstvo pa je, da so zelo nespretni, počasni in neuslužni. To je negativna stran gorenjskega turizma.

Vsega tega v Trenti nisem doživel. Postrežen sem bil takoj.

VESTE, ZADNJIČ sem srečal prijatelja. Skoraj vznak me je podrolo, tako sem se ga bil prestreljal. — »Ta pa ne bo dolgo zemljeblačil, sem si mislil in milo se mi je strilo. Saj pravim — usoda je pa res krivčna — vedno dobrli ljudje »gorplačajo«. Morda boste vprašali, kaj mi je dobrega storil, da ga tolkanj hvailim? Kaj bi ga ne hvaili! Se vselej, kadar je imel v hiši kakšen posebno vesel dogodek, me je ljubezen povabil k udeležbi. Kar premislite: tri žene so mu že umrle in vselej me je povabil k pogrebu. Res, kar nerodno mi je. Enkrat se mu bom moral revanširati...«

»Le kaj ga je tako grdo zdelalo?« sem dalje razpredal misli. »Gotovo se mu je stožilo po umrli ženah...«

Uprašal sem ga: »Ja, Miha, kaj si bolan? Nič kaj »ta prav« nisi videti! Miha je globoko vdihnil in zasukal oči.

»Saprabol!« sem se ustrašil, »pa ga menda ne bo kar pred mano stisnilo!«

Nepotreben strah! Takole mi je pojasnil: »Veš, pred 14 dnevi se je zgodilo in odsimal skorajda ne spravim grizljaja vase. Za malico sem si bil odrezal kos kruha in...«

Tu je Miha obmolnil, grdo spadel obraz in si trudoma obriral potno čelo. »Nekaj mi je zaškrta pod zobmi... Prekleta svinjarja, to me bo spravilo pod zemljo! Grizljaj sem pogolnil in hotel vnovič vgrizniti v kruh, ko... Veš, kaj je bilo? Pol tolstega ščurka sem požrl, druga polovica pa je tičala v kruhu, ki sem ga ravno hotel nesti v usta.«

»Kje so ti pa postregli s tistem kruhom?« sem butnil vanj.

»V trgovini na Gorenji Savi...« Vsak komentar je odveč! Zanimalo bi bilo vedeti, v kateri pekarni načavlja ta trgovina kruh? — Mar v tej pekarni ne vedo, da je treba moko presejeti, predno se zamesi kruh?

ALI ŽE VESTE...

— da na blagajni železniške postaje v Radovljici pogosto nimajo drobiša. Cene vozovnicam kar zaokrožijo, seveda na škodo potnikov: Brčas so »prihranki« te nabiralne akcije namejeni »zamorčkom«.

— da so uslužbenke trgovine ob cesti v Podnartu res prave »sigleničarke«. Košare za kruh kaj rade odlagajo pred trgovino in se ne menjijo za prah, ki pada vanje.

— da se ponaša Tržič z dvonadstropno hišo, le-ta pa se ponaša z dvema hišnima številkama: Ulica JLA štev 8 in Ljubljanska cesta 11. — Cedno razvedrilo za pismonešo, saj v službenem času rešujejo posebne sorte »rebus«.

OPOZORILO!

VSE POTNIKE, ki se nameravajo poslužiti avtobusa na progi Bled—Bohinj, opozarjam na epidemijo morske bolezni, ki razsaja na tej »vzorno asfaltirani cesti, ki s svojimi jammami in luknjami spominja na ementski sir. Poglavje zase je tudi avtobus, ki skrbi za prevoz potnikov med Bohinjsko Bistrico in Zlatorogom. Po udobnosti lahko tekmujejo z njim celo poštnie kočje z Divjega Zapada pred 100 in več leti.

ONDAN ME JE zaneslo na vrt Kasine na Jesenicah, ki so ga preuredili za 85-letnico jeseniške železarne, in vanj vtaknil lepe milijonke. Toda groza! — Vr, ki je nedvomno eden najlepših na vsej Gorenjski, je zamenjan kot le kaj. Po stolih in mizah, ki leže križem kramem je za prst debelo prsti in prahu. Plevela je na pretek... Bife je zaprt. Povprašal sem, kaj pomeni ta zanemarjenost, pa so mi pojasnili, da je vrt odprt le noč. Menil sem, da mi bodo zaradi tega še prej priskočili na pomoč. Toda, napaka je bila prav v tem, da sem hotel prespati le noč.

Trenti sem dobil na podobno prošnjo prenočišče takoj. Moram reči, da so v Trenti prožnejši, hitrejši, bolj turistično usmerjeni. Površnost in počasnost sta za turizem kaj slabo spričati le noč.

V Trenti sem dobljil na podobno prošnjo prenočišče takoj. Moram reči, da so v Trenti prožnejši, hitrejši, bolj turistično usmerjeni. Površnost in počasnost sta za turizem kaj slabo spričati le noč.

Tokrat sem obiskal tudi letni kino na dvorišču Delavskega doma na Jesenicah. Kino upravlja Mestno kino podjetje. Vse bi bilo v redu, če bi ne bilo med predvajanjem filma tako dolgih odmorov. Ze sem mislil, da gre to na račun tistih, ki si privoščijo med odmorom kozarček vina, pa mi je pojasnil sosed, da so te pazve zaradi čakanja na filmski trak. Kino podjetje ima baje predstave tako organizirane, da križi isti film s »Plavža« na Korosko Belo in od tod na Jesenicah.

vzvihši pa tudi v Žirovnico. — Uprava kina menda meni, če križi narodna pesem od ust do ust, pa naj križi še film.

Vas pozdravlja VAS BODICAR

Hiro, hiro! Da se ne preoudi!

MOTIV S PODKORENA